

Handläggare
Cecilia Rivard
Telefon: 0850818048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2021-09-23

Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten.

Sammanfattning

Trafiknämnden har i budgeten för 2021 fått i uppdrag av kommunfullmäktige att i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att minska nedskräpning på land och i vatten. Handlingsplanen omfattar åtta rubriker med 40 åtgärder och föreslås gälla åren 2021–2024. Trafiknämnden föreslås vara huvudansvarig, även för att åtgärderna följs upp och utvärderas.

Förvaltningen ser sammantaget positivt på framtagna handlingsplan och hoppas att föreslagna åtgärder leder till att städning och renhållning håller samma standard i hela staden.

Bakgrund

Många stockholmare tycker att nedskräpningen i staden är ett stort problem och många upplever dessutom att nedskräpningen har ökat. Stockholm ska vara en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i. Trafiknämnden har därför i stadens budget för 2021 fått i uppdrag att ta fram en handlingsplan för minskad nedskräpning på land och i vatten. Handlingsplanen ska tas fram i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna. Trafiknämnden har också fått i uppdrag att i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan skapa en mer kostnadseffektiv och kapacitetsstark avfallshantering och städning i parker.

Ytterligare ett uppdrag till trafiknämnden i årets budget är att inrätta en strategisk övergripande samordnare för en ren stad som bland annat ska verka för samverkan, utveckling och effektivisering av

upphandlingar samt miljövänlig och likvärdig städning i hela staden. Samordnaren har tillsatts under våren 2021.

Trafiknämnden utarbetade 2016 ett program för avfallshantering i det offentliga rummet. Programmet har tjänat som underlag för den nu föreslagna handlingsplanen. För att belysa frågeställningar och föreslagna åtgärder har trafikkontoret haft samråd med stadsledningskontoret, miljöförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna samt genomfört dialoger med entreprenörer.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till bland annat Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 30 september.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Remissen i sammanfattning

Renhållning och vinterväghållning av stadens gator och torg samt skötsel av gatuträd och kommuncentrala parker är en viktig del av trafiknämndens stadsmiljöverksamhet. Stadens tretton stadsdelsnämnder ansvarar för motsvarande verksamhet i parker, på grönytor och parkvägar i staden.

Nedskräpning i det offentliga rummet uppfattas av de flesta som störande och förfulande. Ett väl omhändertaget område kan öka känslan av social tillhörighet och tillit. Nedskräpning bidrar i hög grad till ökade problem med skadedjur eftersom engångsförpackningar med matrester utgör föda för fåglar, gnagare och andra djur.

Mer än 50 procent av skräpet i det offentliga rummet utgörs av plast och forskning visar att mikroplaster finns överallt och främst beror på nedskräpning.

Årliga skräpmätningar har genomförts sedan 2009 med hjälp av stiftelsen Håll Sverige Rent. Nedskräpningen har ökat något sedan 2009 och mätningarna visar att fimpar är den vanligaste skräptypen följt av plastskräp och snus.

Staden genomför trygghetsmätningar var tredje år och även i dessa mätningar berörs nedskräpning som en källa till otrygghet. Trafikkontoret har för avsikt att i samråd med respektive stadsdelsförvaltning använda det underlag som

trygghetsmätningarna utgör vid planering av särskilda insatser mot nedskräpning.

Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten

Föreslagna åtgärder innebär kostnader varför takten på genomförandet beror på möjligheten att inrymma kostnaderna i respektive nämnds budget. Åtgärderna som löper fram till 2024 kommer att utvärderas löpande i samband med trafiknämndens reguljära verksamhetsuppföljning.

Handlingsplanen omfattar åtta åtgärdsrubriker¹ med totalt 40 föreslagna åtgärder.

- **Åtgärder av övergripande karaktär***

Åtgärder som är av övergripande eller strategisk karaktär som inte naturligt passar in under övriga åtgärdsrubriker.

- **Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande sopkärl***

Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna arbetar med en långsiktig plan för att byta ut äldre korgar mot större skräpkorgar och komprimerande kärl. För att minska risken att skräp hamnar i vattnet är det extra viktigt att badplatser, kajer, bryggor och strandnära lägen har en effektiv städning och renhållning.

Stadsdelsförvaltningarna och trafikkontoret arbetar för att tillsammans med entreprenörerna att placera ut solcellsdrivna komprimerande avfallskärl på platser där behovet bedöms vara stort. Komprimering av avfall kan leda till färre transporter.

- **Optimerade städintervall***

I samband med nya upphandlingar kan krav formuleras som anger att ”funktionen ska upprätthållas” vilket exempelvis kan innebära att papperskorgar aldrig ska vara fulla.

Behovet varierar på många platser beroende på säsong och händelser vilket gör att frekvenserna och metoderna kan behöva förändras under året.

- **Pilotprojekt för att undersöka innovativa metoder**

Trafikkontoret kommer i ett pilotprojekt undersöka hur

---

¹ Åtgärdsrubrik med asterisk innehåller åtgärder som stadsdelsnämnderna har ansvar för.

innovativ teknik kan användas för att effektivisera och utveckla arbetssätt.

- **Säkerställa att tömning av avfallskärl och städning sker inom 24 timmar**
Trafikkontoret fortsätter arbetet med att utveckla statistikverktyg och rapporter för att bättre följa upp städ- och tömningsfrekvenser.
- **Utvecklad kommunikation och samverkan***
Kommunikationsarbetet syftar till att utveckla staden i riktning mot kommunfullmäktiges mål att Stockholm ska vara en trygg, säker och välskött att bo och vistas i.
- **Skräpmätning***
Syftet med mätningarna är bland annat att kartlägga nedskräpningen i olika områden och mäta utvecklingen över tid.
- **Utvecklade snöupplag och kommuntekniska ytor**
Stadens behov av kommunaltekniska ytor behöver säkerställas. Kommunaltekniska ytor används bland annat för dumpning av snö, massahantering, upplag och för stadens entreprenörer.

Trafiknämnden är huvudansvarig för frågor som rör nedskräpning inom staden. Trafiknämnden är ansvarigt för att åtgärderna följs upp och utvärderas. I handlingsplanen framgår ansvarig nämnd eller styrelse för respektive åtgärd. Stadsdelsnämnderna är involverade i 15 av åtgärderna.

Genomförandet av vissa åtgärder i handlingsplanen innebär ökade kostnader för trafiknämnden och andra nämnder. Med given budgetram kommer inte alla åtgärder att kunna genomföras, alternativt att ambitionsnivån får justeras.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser sammantaget positivt på handlingsplanen och hoppas att föreslagna åtgärder leder till att städning och renhållning håller samma höga standard i hela staden.

I handlingsplanens inledning står det att berörda förvaltningar kan ta fram handlingsplaner. Förvaltningen bedömer inte att stadsdelsnämnden bör ta fram en lokal handlingsplan för städning

och renhållning. Rimligtvis bör det räcka med en central handlingsplan.

Handlingsplanen innehåller 40 åtgärder som ska genomföras till och med år 2024. Stadsdelsnämnderna är involverade i 15 av åtgärderna. Det finns flera föreslagna åtgärder som redan pågår, som exempelvis ”På platser med högt besöksstryck byts små skräpkorgar till större”, ”Anpassa städintervall i särskilda lägen och vid särskilda tider” och ”Verka för att stadens leverantörer inom städning och renhållning upplåter arbetsplatser till stadens feriejobb”.

Förvaltningen kommenterar nedan några av de åtgärder där stadsdelsnämnderna föreslås ansvara för genomförandet.

Åtgärder av övergripande karaktär:

- Delta i miljöförvaltningens samordning mot nedskräpning av sjöbottnar.

Stadsdelsnämnderna har ansvar för städning av strandzoner vilket i praktiken innebär en krattlängds avstånd ut i vattnet. Formuleringen av åtgärden är otydlig. Det vore bra om stadsdelsnämndernas ansvar för åtgärden konkretiseras.

Optimering av skräpkorgarnas storlek, tömningsfrekvens, komprimerande kärl

- Samtliga nya skräpkorgar utrustas med askkopp för insamling av fimpar.

Denna åtgärd kan inte genomföras överallt eftersom det exempelvis i lekparker råder rökförbud. Förvaltningen vill också framföra att det finns en risk att skräpkorgar med askkoppar kan upplevas motbjudande. Det är därför viktigt med en genomtänkt utformning.

- Källsortering i utvalda parker.

Förvaltningen vill här påpeka vikten av pedagogisk och tydlig skyltning så att det är lätt att göra rätt för medborgaren, annars finns en risk att avfall inte sorteras rätt. Man behöver också säkerställa att källsortering inte leder till en ökning av transporter för hämtning av olika fraktioner.

- Upphandla och avropa komprimerande sopkärl som drivs av solceller.

Denna typ av sopkärl är bra och finns på badplatser och i flera parker i Farstas stadsdelsområde. Förvaltningen ser gärna att konstruktionen av kärlden med en fällbar lucka ses över och utvecklas. I dagsläget blir de ofta är smutsiga.

Utvecklad kommunikation och samverkan

- Renhållningsinsatser genomförs på tider då de syns av många, i pedagogiskt syfte. Detta kan leda till en koppling mellan det personliga ansvaret och den ökade nedskräpningen i staden.

Förvaltningen anser att det är bra åtgärd inte bara i pedagogiskt syfte, det leder även till mindre störningar på tider när många sover.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
Avdelningschef

Bilaga

Trafiknämndens förslag till handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2021-09-06
Sara Wrethed, Avdelningschef	2021-09-06